

**VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ACADEMIA,
MARIBOR**

DIPLOMSKO DELO

**PRODUKCIJA GLASBENEGA VIDEOSPOTA
SLOVENSKI POP PEVKI APRIL**

Kandidat: Nikola Karo

Študent izrednega študija

Številka indeksa: 11190122835

Program: Multimediji

Mentorica: mag. Irena Bedrač

Maribor, november 2012

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisani NIKOLA KARO, št. indeksa 11190122835, sem avtor diplomskega dela z naslovom PRODUKCIJA GLASBENEGA VIDEOSPOTA SLOVENSKI POP PEVKI APRIL, ki sem jo napisal pod mentorstvom mag. IRENE BEDRAČ.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo diplomsko delo izključno rezultat mojega dela,
- sem poskrbel, da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženi nalogi, navedena oz. citirana skladno s pravili Višje strokovne šole Academia,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del oz. misli, kot moje lastne – kaznivo po Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah; UL št. 16/2007; (v nadaljevanju ZASP), prekršek pa podleže tudi ukrepom VSŠ Academia skladno z njenimi pravili,
- skladno s 32. členom ZASP dovoljujem VSŠ Academia objavo diplomskega dela na spletnem portalu šole.

Maribor, november 2012

Podpis študenta:

ZAHVALA

Rad bi se zahvalil vsem, ki so kakor koli pomagali pri nastajanju videospota April My FB Song in lektorici Vidi Meško. Posebno se zahvaljujem mentorici mag. Ireni Bedrač za vso pomoč in napotke pri pisanju diplomskega dela, svoji mami Mariji Karo za vso podporo in spodbudo pri študiju in nastajanju diplomskega dela ter gospodu Francu Vogrincu za nesebično pomoč in motivacijo pri dosegu študijskega cilja.

POVZETEK

Že odkar sem se v zgodnji mladosti prvič seznanil s kamero, me je gibajoča slika povsem prevzela in vedel sem, da želim ustvarjati s kamero. Najraje snemam glasbene videospote in moj najobsežnejši projekt do zdaj je snemanje videospota slovenski pop pevki April. V diplomskem delu sem natančneje predstavil postopek izdelave omenjenega videospota, svojo vlogo pri nastajanju projekta od pisanja scenarija, organizacije in samega snemanja, montažo posnetega materiala in tudi distribucijo končnega izdelka.

Ker je bil videospot posnet s fotoaparatom DSLR, sem izpostavil njegove prednosti v primerjavi s klasično kamero.

V diplomskem delu je podrobno opisano nastajanje videospota April My FB Song, zato je naloga zanimiva za tiste, ki jih zanima kaj več v povezavi s tem videospotom, in za tiste, ki bi potrebovali pomoč pri ustvarjanju avtorskih avdiovizualnih del.

Ključne besede: glasbeni videospot, snemanje, montaža, kamera, produkcija.

ABSTRACT

Music video production for slovenian pop singer April

Since I had my first meeting with camera in my early youth I was impressed by moving image completely. I knew already then I want to create with camera. I prefer recording music videos and my largest project so far was recording a music video for Slovenian pop singer April. In my thesis I present more precisely the process of creating above mentioned video, my role in entire process, starting with scriptwriting, organizing to video recording, recorded material processing and at the end the distribution of the final product.

Video was recorded with DSLR camera so I have highlighted the advantages compared to classic camera.

Anybody who is interested in video with April – My FB Song in any conjunction will found in my thesis more detailed description of the video formation. On the other hand the thesis can be used also as utility tool in copyright audiovisual works creating process.

Key words: music video, recording, editing, camera, production.

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	9
1.1	Opredelitev obravnavane zadeve	9
1.2	Namen in cilj diplomskega dela.....	10
1.3	Predvidene metode raziskovanja	10
2	PROCES NASTAJANJA GLASBENEGA VIDEOSPOTA	11
2.2	Idejna zasnova scenarija	14
2.3	Lokacija snemanja	18
2.4	Nabor ekipe in določitev vlog.....	20
2.4.1	<i>Vizažiranje</i>	21
2.4.2	<i>Koreografija</i>	23
2.4.3	<i>Kostumografija</i>	24
2.5	Terminski načrt	25
2.5.1	<i>Priprava prostorov</i>	27
2.5.2	<i>Prvi snemalni dan</i>	28
2.5.3	<i>Drugi snemalni dan</i>	37
3	SNEMALNA KNJIGA IN SNEMALNA OPREMA	43
4	PROIZVODNJA AVDIOVIZUALNEGA DELA	49
4.1	Priprava ali predprodukcija.....	49
4.2	Produkcija ali izdelava/snemanje.....	50
4.3	Montaža slike in obdelava zvoka ali postprodukcija	50
4.4	Uporaba ali distribucija.....	52
4.4.1	<i>Promocijski načrt videospota My FB Song</i>	53
5	FOTOAPARATI DSLR.....	55
6	ZAKLJUČEK.....	57
7	LITERATURA IN VIRI.....	58
7.1	Literatura.....	58
7.2	Internetni viri	59

KAZALO TABEL

Tabela 1: Gantogram aktivnosti od ideje do začetka snemanja.....	26
Tabela 2: Gantogram aktivnosti od snemanja do distribucije izdelka.....	26

KAZALO SLIK

Slika 1: Kopalnica pred začetkom snemanja.	16
Slika 2: Invalidski voziček na glavnem hodniku dvorca Dornava.	17
Slika 3: Dotrajana zobozdravstvena ordinacija.	18
Slika 4: Dvorec Dornava.	19
Slika 5: Make up in kostum medicinskih sester.	21
Slika 6: Pripomočki za vizažiranje v videospotu My FB Song.	23
Slika 7: Pevka April (bližnji izrez).	29
Slika 8: April pri osvetlitvi le iz ozadja.	30
Slika 9: Koreografija v videospotu My FB Song.	31
Slika 10: Postavitev luči in žerjava v baročni dvorani.	32
Slika 11: Improvizirana koreografija na hodniku.	33
Slika 12: April med snemanjem prizora v »digitalni sobi«.	34
Slika 13: Popravek make upa med snemanjem v »digitalni sobi«.	35
Slika 14: Snemanje prizora v kopalnici (April v ospredju, v ozadju medicinski sestre) s Fish-eye objektivom.	36
Slika 15: Prizor s snemanja v kopalnici, medicinski sestre poskušata potopiti April.	37
Slika 16: Medicinski sestre peljeta April v samsko celico.	38
Slika 17: April v prisilnem jopiču, s povitimi očmi in medicinski sestre na snemanju prizora.	39
Slika 18: April visi z balkona zvezana za noge, v ozadju medicinski sestre s škarpami.	40

Slika 19: Medicinski sestri zvlečeta April nazaj v ustanovo.	41
Slika 20: Izzivljanje medicinskih sester nad April v prizoru v zobozdravstveni ordinaciji.	42
Slika 21: Canon EOS 7D.	44
Slika 22: Komplet luči softbox in komplet reflektorjev Red Head.	45
Slika 23: Steadycam Merlin.	46
Slika 24: Žerjav za kamero.	46
Slika 25: Stojalo s trismerno gibljivo glavo.	47
Slika 26: Ventilator in naprava za umetno meglo.	47
Slika 27: Utrinek iz premiere videospotov My FB Song in Čas za nas (z April in Niko Zorjan).	54
Slika 28: Prerez fotoaparata DSLR Olympus E30.	55

1 UVOD

Glasba nikoli ni pomenila zgolj slušne izkušnje, ampak tudi užitek v gibanju, plesu ter gledanju predstave. Vizualni aspekt glasbe skozi zgodovino se je z izumom snemalne tehnologije le še okrepil.

V diplomskem delu sem predstavil celoten proces nastajanja glasbenega videospota slovenske pop pevke April, s katero sem si želel sodelovati, odkar sem slišal po radiu njen prvi glasbeni izdelek. Ker se mi je takrat sodelovanje zdelo zelo oddaljeno, sem danes izredno ponosen, da je do njega prišlo in da sva skupaj ustvarila videoizdelek, ki mi je prinesel, mlademu ustvarjalcu na začetku poklicne poti, tudi nove projekte in izzive.

1.1 *Opredelitev obravnavane zadeve*

Predhodniki klasičnih videospotov so »soundiji« iz štiridesetih let dvajsetega stoletja. To so kratki, triminutni glasbeni filmi, ki so bili postavljeni na ogled v obcestnih gostiščih in barih v Severni Ameriki.

Pojav glasbenih videospotov je imel v zgodovini velik vpliv na rast glasbene industrije. To se je še posebej podkrepilo z ustanovitvijo glasbene televizije Music Television (MTV) 1. avgusta 1981 v New Yorku. Ta je postala ena izmed najpomembnejših promocijskih instrumentov glasbene industrije. Vse večji vpliv ima danes tudi internet. Glasba tako zahteva vedno večje finančne vloške in snemanje glasbenega videospota za izvajalca običajno ni majhen finančni zalogaj.

Moj projekt obsega videoprodukcijo dveh glasbenih videospotov, ker je pesem zapeta v angleškem (My Facebook Song; v nadaljevanju My FB Song) in slovenskem jeziku (Ujeta na netu). Pevka April se je skupaj s svojo ekipo odločila, da želi videoizdelek v obeh jezikovnih različicah, predvsem zaradi sočasne promocije na tujem glasbenem področju in domačem, slovenskem. V diplomskem delu sem se osredotočil na videospot z angleško različico besedila.

1.2 Namen in cilj diplomskega dela

Namen diplomskega dela je natančno predstaviti postopek izdelave glasbenega videospota in morebitne izboljšave končnega izdelka.

V diplomskem delu predstavljam svojo vlogo pri tem projektu, nastajanje scenarija, izdelavo snemalne knjige, organizacijo snemanja, montažo posnetkov in postprodukcijsko obdelavo posnetkov ter medijsko premiero izdelka.

Prav tako se v diplomskem delu dotaknem treh pomembnih področij pri proizvodnji avdiovizualnega dela in jih na kratko opišem: priprava ali predprodukcija, izdelava ali produkcija in postprodukcija ter tudi uporaba ali distribucija.

V teoretičnem delu na kratko predstavim tudi fotoaparate DSLR in snemanje z njimi. Predvsem je izpostavljena prednost snemanja z njimi v primerjavi s kamerami, ki sem jih opazil v praksi.

1.3 Predvidene metode raziskovanja

Pri pisanju diplomskega dela sem uporabil deskriptivni pristop, in sicer naslednje raziskovalne metode:

- metoda deskripcije ali opisovanja,
- metoda pridobivanja informacij iz strokovne literature različnih avtorjev (kompilacija),
- metoda opazovanja,
- metoda sodelovanja v projektu in praktičnega dela.

Pri tem sem se opiral na strokovno literaturo, pridobljeno znanje med študijem, informacije, ki sem jih dobil preko interneta in televizije, lastne izkušnje in opažanja. Predloge za izboljšave glasbenega videoizdelka sem dobil s pomočjo zbiranja podatkov iz literature, s pregledovanjem in analiziranjem že obstoječih glasbenih videospotov (prav tako dostopnih na televiziji in internetu), z vsakodnevnim delom v montaži in grafičnem oblikovanju na eni izmed slovenskih športnih televizij.

2 PROCES NASTAJANJA GLASBENEGA VIDEOSPOTA

Povezanost glasbe s slikami in podobami je z določenimi tehnološkimi pridobitvami (izum snemalne tehnologije, ki je omogočil prenos glasbe v blagovni obliki, reprodukcija na disk in radijske valove) skozi zgodovino popularne glasbe nekoliko upadla, a se je vizualni aspekt glasbe ohranil, od osemdesetih let naprej pa celo okrepil.

2.1 *Glasbeni videospot in glasbena industrija nekoč in danes*

Gibljava slika ali posnetek – video (lat. *videre*, *video*, jaz vidim) je tehnika elektronskega zajemanja, snemanja, procesiranja, shranjevanja, predvajanja ter rekonstruiranja sekvence mirujočih slik, ki skupaj v zaporedju tvorijo gibljive scene. Tehnika videa je bila najprej uporabljena za televizijo, kasneje pa se je razvila v več različnih formatov, ki omogočajo snemanje tudi domačim uporabnikom. Videoposnetke si lahko danes ogledujemo tudi preko interneta na računalniških zaslonih (<http://sl.wikipedia.org/wiki/Video>, 24.08.2012).

Prvi videoposnetki so bili posneti na celuloidni trak, in sicer z le 16 sličicami na sekundo, kar človeško oko zazna kot popačeno gibanje. Zato so stari videoposnetki nekoliko drugačni (zatikanje slike, hitrejše premikanje) in ne delujejo tako pristno kot današnji, ki so posneti s tehniko 24 ali več sličicami na sekundo. Naše oko zazna popolno gibanje prav pri 24 sličicah na sekundo. Gibanja na več sličicah ne zazna, na manj pa zazna kot zatikanje.

»Videospot je komercialna različica videoposnetkov, posnetih in zmontiranih po glasbeni podlagi. Gre za najbolj učinkovit pripomoček, potreben za promocijo glasbenih skupin. Ker živimo v času hitrega tehnološkega razvoja, se lahko glasbene skupine preko videospotov promovirajo na vse številnejših medijih, kot so televizija, internet, mobilni telefoni itd. Tako je videospot danes v velikem razcvetu in predstavlja nujen element, ki ga potrebujejo vse glasbene skupine kot glavni vir promocijskega materiala njihovih skladb in skupine nasploh.« (Erjavec, 2009, 11)

Glasbena industrija (angl. music industry) je splošno ime za vse, kar se dogaja na področju glasbe. Glasbena industrija je glavni posrednik med glasbo (avtorjem) in porabnikom (Kretschmer, Klimis, Wallis, 2001, 423).

Danes glasbo vsakodnevno posluša okoli 60 odstotkov ljudi. Poleg velikega kulturnega pomena predstavlja pomemben element družbenega in samostojnega preživljanja prostega časa. Pomembnost glasbe priznava tudi Evropska unija, ki od leta 2004 naprej podeljuje nagrado EBBA (angl. European Border Breakers Awards).

Glasba tako predstavlja tudi več milijard dolarjev vredno industrijo, ki samo v Evropi zaposluje preko 600.000 ljudi.

»Ko govorimo o glasbeni industriji moramo vedeti, da gre danes za veliko širši pojem od produkcije nosilcev zvočnega zapisa, ki je le eden njenih sestavnih delov. Glasbeno industrijo sestavljajo številne dejavnosti:

- fonogramska industrija, ki zajema založništvo, prodajo in distribucijo posnetih nosilcev zvočnega zapisa (angl. record labels; phonographic industry);
- glasbeni založniki notnih izdaj (angl. music publishers);
- koncertnomenedžerska dejavnost glasbenih izvajalcev (angl. artist management);
- skladateljsko-aranžerska dejavnost (angl. composers & arrangers);
- distribucija in veleprodaja nosilcev zvoka (angl. distributors & wholesalers);
- avtorska zaščita licenc (angl. licensing);
- dejavnost glasbenih tonskih studiev in preostalega snemalnega sektorja (angl. production services);
- dejavnost simfoničnih orkestrrov (angl. symphony orchestras);
- glasbena svetovalna dejavnost (angl. music consulting services);
- spletna prodaja (angl. web stores);
- industrija glasbil in preostalih profesionalnih elektronskih naprav, namenjenih produciranju glasbe (angl. music instruments, equipments & supplies).« (Stevanović, 2008, 8–10)

Po filmsko-zgodovinski definiciji poznavalcev zgodovine filma bi lahko bil prvi videospot ali vsaj njegov prednik vsaka vizualna izvedba pesmi, ki ji uspe mehanska reprodukcija sinhronizacije zvoka in slike (improvizirana glasba na licu mesta v primeru nemega filma torej odpade). Prvi poskus sinhronega zabeleženja zvoka in slike (kot test Edisonovega postopka Kinetophone) je posnel William Dickson v studiu Black Maria v New Jerseyu konec

leta 1894 ali v začetku leta 1895; imenuje se Dickson Experimental Sound Film. Sinhronizacija slike in zvoka je takrat spodletela, restavrirana verzija pa danes velja za formalnega prednika glasbenih videospotov (<http://www.ekran.si/iz-tiskane-izdaje/37-napovedi/961-v-iskanju-prvega-videospota>, 24.08.2012).

Eksperimentiranje s tehnologijo zvočnega filma je bilo tako prisotno praktično že ves čas nemega filma, toda problem sinhronizacije in zadostne glasnosti je bilo težko premagati. Leta 1926 je hollywoodski studio Warner Bros predstavil sistem Vitaphone, ki je omogočal produkcijo kratkih filmov z dodanim posnetim zvokom. Konec leta 1927 je na platna prišel njihov film Pevec jazza (Al Jolson), ki je bil sicer večinoma nem, vseboval pa je prvi sinhronizirani dialog ter petje v igranem filmu; kljub temu ga obravnavajo kot prvi zvočni film. Varietejskim nastopom v živo so se tako pridružili posnetki, na katerih igralci odpirajo usta, zvok pa dodajo kasneje. Sprememba iz nemih na zvočne filme je bila v Ameriki zelo hitra in zgodovinarji pravijo, da je zvok rešitelj hollywoodskih studiev med veliko gospodarsko krizo. S tem se začne »zlata doba Hollywooda«, ki traja do poznih štiridesetih let 20. stoletja. Fox/Western Electric so 1925 razvili tehnologijo Movietone, prvi format zvočnega filma, na katerega se je zvok zapisoval na film skupaj s sliko. Tako so v tridesetih letih lahko prevladali muzikali.

Prihod zvoka je za krajši čas okrnil premično kadriranje, ki se je v nemih filmih pojavilo malo pred tem, saj so morali igralci biti sprva zbrani okrog skritih mikrofонов; kadri so tako postali daljši, rezi redkejši. V prvih letih zvočnega filma so veliko razpravljali o tem, kakšen zvok naj bi spremljal slike na filmu: ali naj skuša filmski zvok poustvarjati resnično zvočno pokrajino (s slišnimi elementi glasov, predmetov, okolja) ali naj bi imeli nekateri elementi prednost pred drugimi. Kljub nenehnemu izboljševanju kakovosti zvoka je naslednja inovacija prišla z uvedbo magnetnega traku po koncu druge svetovne vojne. Glavna prednost v primerjavi s fotografskim trakom je bila, da je bilo zvok mogoče uporabiti takoj, medtem ko je bilo treba fotografski zvok še kemično razviti (Cook, 2007, 142–143).

Danes se nam združenost zvoka in slike zdita samoumevna, a konec dvajsetih in tridesetih let so to številni avtorji in teoretiki označevali kot hibridno stvaritev. Trdili so, da med tema dvema izraznima sredstvoma obstaja določena estetska nestrpnost. Prav zvok pa je tisti, ki je zaslužen, da si je film (konec tridesetih let) priboril enakovreden status s tradicionalnimi

vejami umetnosti

(http://sl.wikipedia.org/wiki/Zgodovina_filma#Prihod_zvo.C4.8Dnega_filma, 12.09.2012).

Zanimiva je tudi naprava iz štiridesetih let, nekakšen jukebox za gledanje glasbenih videov – videobox, ki je bil popularen tako v Evropi kot v Ameriki. Kasneje ga izpodrine TV in glasbeni nastopi bendov se tako predstavijo v oddaje, kot je šov Eda Sullivana. Kmalu je bilo povpraševanje po televizijskih nastopih preveliko, tako da so namesto nastopov v živo začeli pošiljati posnetke le-teh.

Izjemen razcvet so glasbeni videospoti doživeli v osemdesetih letih. Začelo se je s pesmijo Wideo Killed the Radio Star angleške skupine The Buggles, s katero se je v ZDA 1. avgusta 1981 rodil prvi televizijski program, ki oddaja videospote 24 ur na dan še danes (MTV, Music Television). Sprva je bila namenjena srednjemu, belskemu sloju in synth-popu. Predvajala je posnete glasbene nastope pred belim ozadjem. Z razvojem je omogočila razširitev te forme in ji nadela umetniški status. Glasbene celovečerce kot tudi krajše videospote so za skupine začeli snemati priznani filmski režiserji, zato so zgodnji videospoti prave vizualne poslastice.

MTV pa je 2005 izgubil svojo dominanco s pojavom svetovnega spleta, na katerem ni treba upoštevati televizijskih norm: dolžina je lahko neomejena, ni cenzure, prenašajo se viralno. Danes je videospot zaradi razpršenosti izgubil prejšnjo vplivnost, raznolikost pa je večja kot kdaj koli (Stevanović, 2008, 9).

2.2 Idejna zasnova scenarija

Scenarij je predloga oziroma besedilo z opisi dogajanja in dialogi za snemanje dramskih del in filmov. Scenariji so pogosto napisani po literarni predlogi. Tudi videospoti potrebujejo scenarij (<http://sl.wikipedia.org/wiki/Scenarij>, 24.08.2012).

Idejna zasnova scenarija za videospot My FB Song:

Scenarij: Nikola Karo, Aleš Vovk - Raay, April, Robert Rajnar

Režija in kamera: Nikola Karo

Asistent kamere: Robert Rajnar

Igralci: pevka April, medicinski sestre in plesalki Lara in Sara Slekovec, plesalki Maja Sonc in Katja Škofič

Montaža: Nikola Karo in Aleš Vovk - Raay

Barvna korekcija in posebni efekti: Nikola Karo

Vizažist: Emep3zz

Drugi vizažist: Denis Maček

Frizura: Empera3zz

Koreografija: April, Lara Slekovec, Sara Slekovec

Kostumograf: Zoran Aragović in Vesna Mirtelj

Pesem My FB Song je napisal glasbeni producent Aleš Vovk - Raay. Besedilo pripoveduje o družbenem omrežju Facebook; o dopisovanju med dvema osebama, na eni strani nekoga, ki »živi« preko tega družbenega omrežja, na drugi strani pa nekoga, ki hrepeni po tej osebi in si želi vse napisano doživeti v živo, v realnem svetu.

Scenarij je nastavljen na aktualno temo današnjega časa, o vse preveliki uporabi spletnih omrežij, o ogromnem času, ki ga preživimo pred računalniki, o moderni tehnologiji, ki vse bolj izpodriva tradicionalne metode druženja in spreminja mentaliteto ljudi, naše navade in pomembno preoblikuje življenje sodobnega človeka.

Zgodba scenarija predstavlja nasprotje današnjega načina komuniciranja, življenja; glede na besedilo in moderni ritem same pesmi smo za večje nasprotje uporabili tradicionalni lik medicinskih sester z modernim pristopom, uporabo različnih tradicionalnih metod zdravljenja nekaterih psihiatričnih obolenj.

Pevka April je zaradi prevelike uporabe svetovnega spleta, moderne tehnologije, pristala na zdravljenju v psihiatrični ustanovi, ki uporablja tradicionalne oblike zdravljenja. Medicinski

sestri izpolnjujeta naročila nadrejenih, sta hladni, neusmiljeni in dosledni pri svojem delu, hkrati zapeljivi in popolnoma apatični na krike, bolečino in strah pevke April.

V videospotu je prikazanih več prizorov, od teh so glavni naslednji:

Prizor v kopalnici: medicinski sestri na silo privedeta April v kopalnico, kjer je v ospredju kad, napolnjena z modro vodo (modra kot zaščitna barva Facebooka). Ob straneh so vidne infuzije modrega zdravila in pripravljena zdravila za omamljanje. Medicinski sestri na silo potopita April v ledeno hladno vodo, jo polijeta s pljuskom hladne vode. April se upira, kriči; kasneje omamljena tava po kopalnici, ogleduje si zdravila, tipa infuzijske plastenke.

Slika 1: Kopalnica pred začetkom snemanja

Vir: Lasten

Prizor v »digitalni sobi«: Medicinski sestri opazujeta April v sobi, v kateri je polno tehnologije, kablov, telefonov, televizij. Opazujeta, kako se obnaša po »šokovni terapiji« s hladno vodo in zdravili. Zanima ju, ali jo bo tehnologija spet premamila? April tava med kabli, ki visijo s stropa, grabi za telefonom, razbija stvari.

Prizor z invalidskim vozičkom in osamitveno celico: Medicinski sestri peljeta April v celico po ozkem hodniku. Aprilin kostum je nenavaden, uprizarja njeno čustveno in telesno nestabilnost zaradi zasvojenosti, predvsem pa zaradi prisilnega zdravljenja.

Slika 2: Invalidski voziček na glavnem hodniku dvorca Dornava

Vir: Lasten

Prizor s plesalkami: V dvorani plešejo April in štiri plesalke. Posnetki so namenjeni umirjanju zgodbe in prikazu variabilnosti pevke. Nato koreografijo ponovimo še na širokem hodniku.

Prizor z balkonom: April visi z balkona obrnjena na glavo, privezana z rjuhami za noge. Prizor prikazuje Aprilin poskus pobega iz psihiatrične ustanove, a se je zapletla v rjuhe, po katerih je želela pobegniti. Upira se in poskuša izviti, a medtem se vrata ustanove že odprejo, medicinski sestri gresta proti njej s škarpami, odrežeta rjuhe in jo zvlečeta nazaj v ustanovo.

Prizor v zobozdravstveni ordinaciji: medicinski sestri se izživljata nad April v dotrajani zobozdravstveni ordinaciji, mučita jo z omamljanjem z zdravili, ordinacija je uporabljena predvsem kot simbol za bolečino (puljenje zob) oziroma mučenja z bolečino.

Slika 3: Dotrajana zobozdravstvena ordinacija

Vir: Lasten

Potrebni material za realizacijo snemanja: pet belih rjuh, 10 metrov varnostne vrvi, črnilo, dve tubi modre tempera barve, štiri infuzijske plastenke, štiri brizgalke, štiri injekcijske igle, štirje infuzijski sistemi, prazne ampule zdravil, dvometrska tanka vrv, žebliji, kladivo, dva stara televizijska ekrana, dvajset metrov raznih kablov, električnih napeljav, adapterjev, nekaj starih mobilnih aparatov, star telefon, dve računalniški tipkovnici, star prenosni računalnik, deset metrov srednje debele vrvi, čistilo za tla, razkužilo za čiščenje površin, papirnati robčki, pet čistilnih krp, čistilo za okna in steklene površine, metla, smetišnica, paket vrečk za smeti in pet velikih vreč za smeti, sesalnik, kalorifer, dvoje velikih škarij, tri rezervne žarnice za reflektorje, intravenozna kanila, aplikator za fiksiranje intravenske kanile.

2.3 Lokacija snemanja

Lokacija snemanja je za vsak videoizdelek zagotovo zelo pomemben dejavnik. Skrbno moramo načrtovati, kje bomo snemali, predvsem pa pravilno izbrati lokacijo, saj le-ta zelo pomembno vpliva na potek snemanja, pomaga podpreti želeno zgodbo, predvsem pa močno

vpliva tudi na končni izdelek. Lokacije so včasih za filme, serije, konec koncev pa tudi za glasbene videospote enako pomembne kot scenarij sam. Spomnimo se samo nekaj filmskih lokacij, ki so se vpisale v zgodovino, na primer Ptiči Alfreda Hitchcocka, ki so bili posneti v majhnem ribiškem mestecu Bodega Bay v severni Kaliforniji, znanem po gnezdišču ptic, in njegov film Vrtoglavica z vrtoglavimi scenami ob mostu Golden Gate San Franciska in zvonik misijona San Juan Bautista; ali pa vesterni s kuliso rdečih puščav jugozahoda ZDA ...

Za snemanje videospota My FB Song sem izbral lokacijo baročnega dvorca Dornava. Stoji v naselju Dornava na Ptujskem polju in je največji baročni dvorec na Slovenskem. Prvič je bil omenjen leta 1435, do 18. stoletja so bili njegovi lastniki grofje Ptujski, Herbersteini in Sauerji. Dvorec je bil manjši od današnjega. Skupaj s posestvom ga je leta 1730 kupil grof Dizma Attens, ki ga je dal med letoma 1739 in 1743 dograditi v velik baročni dvorec, okrog njega pa je bil urejen park z drevoredom in številnimi skulpturami. Dvorec je zgrajen iz treh traktov: glavnega in dveh stranskih, v obliki črke U. Leta 1953 je v dvorcu začel delovati dom duševno defektnih otrok, ki se je pozneje preimenoval v Zavod dr. Marjana Borštnarja in je v dvorcu ostal vse do septembra leta 2002. Zdaj išče dvorec novo namestitev (http://sl.wikipedia.org/wiki/Dvorec_Dornava, 24.08.2012).

Slika 4: Dvorec Dornava

Vir: <http://www.pictureslovenia.com/media/img/pic/500/114/1706401574576291.jpg>,

12. 8. 2012

Za dovoljenje sem zaprosil skrbnika dvorca, gospoda Franca Zagoršaka, ki je obvestil o snemanju tudi župana občine Dornava in prijazno poskrbel za odprtje vode, ki smo jo potrebovali za snemanje, in ogrevanje dvorca, saj je snemanje potekalo v januarju.

Lokacija se mi je zdela zelo primerna predvsem zaradi zanimive arhitekture, po nadaljnjem ogledu dvorca pa sem videl, da je tudi notranjost dvorca zelo primerna, predvsem zaradi zapuščenih kopalnic in samskih celic, ki so tudi bile del scenarija. Naj omenim samo, da je lokacija bila izbrana zaradi dvorca samega in ne zaradi Zavoda, ki je prej deloval v njem, in namen videospota zagotovo ni bil nikogar užaliti.

2.4 *Nabor ekipe in določitev vlog*

»Ko sestavljamo skupino ljudi, ki so odgovorni za pripravo in izvedbo projekta, moramo najprej jasno:

- identificirati sodelujoče/akterje projekta,
- opredeliti sestavo produkcijske skupine,
- opisati morebitne nove profile vlog in odgovornosti,
- določiti vloge in odgovornosti članov skupine ter njihova medsebojna razmerja.«

(Bedrač, Veber, 2009, 32)

Kvaliteta in seveda končni videz videospota sta močno povezana z izkušnjami, sposobnostjo, izvirnostjo in motivacijo vseh sodelujočih. Tako za dober, gledljiv posnetek ni dovolj samo kvaliteta slike, temveč način snemanja, osvetlitev. Privlačnost posnetka pa poleg tega dosežemo tudi s kvalitetnim ličenjem, dobro kostumografijo, scenografsko postavitvijo ...

Slika 5: Make up in kostum medicinskih sester

Vir: Lasten (iz videospota My FB Song)

Tega se na podlagi predhodnih izkušenj na manjših projektih dobro zavedam, zato sem želel, da pri snemanju videospota My FB Song sodeluje kvalitetna, izvirna in sposobna ekipa. Skupaj z glasbenim producentom in menedžerjem Raayem smo izbrali odlično ekipo, ki je močno prispevala h končnemu videzu videoizdelka.

Ker bo delo snemalca, asistenta kamere in postavitev luči podrobneje razvidno iz opisa terminskega načrta, bi rad v tem podpoglavju izpostavil pomen vizažista, koreografije in kostumografije.

2.4.1 Vizažiranje

Vizažist je specialist za lepoto nego obraza, ki skuša s pričesko in ličenjem poudariti in izpostaviti lepoto ter značajske poteze obraza; je oseba, ki z urejanjem obraza, telesa in las prispeva k privlačnosti, izraznosti in skladnosti celotne podobe posameznika. Vizažist izdelava make up, namenske in specialne make upe, poslika obraz in telo, svetuje strankam individualni make up in jim pomaga pri izbiri izdelkov ter pripomočkov, se pogovarja s stranko o njenih željah in možnostih. Vizažist liči oči, nos, oblikuje ličnice, liči obrvi, utrjuje in fiksira make up, svetuje ličenje glede na priložnost, namen in modni trend. Vizažist pri

svojem delu uporablja različne metode za olepšavo in spreminjane telesa oziroma obraza, znanja o tehnikah in metodah pa nenehno dopolnjuje in spremlja modne smernice. Ker pogosto pripravlja maske za gledališče ali film, pozna tudi različne tehnike poslikave telesa (angl. bodypainting) – nanašanja barve na telo, s čimer lahko človeka spremeni v metulja, leva, tigra ipd. – različne maske za filmsko in gledališko produkcijo, na primer spreminjanje mladega človeka v starega in obratno (dodajanje obrvi, geliranje), poznati mora tudi uporabo lasulj (http://www.ess.gov.si/ncips/cips/opisi_poklicev/opis_poklica?Kljuc=1489&Filter, 24.08.2012).

Ta opis dela vizažista do potankosti opiše delo našega vizažista Empera3zza, ki se na svoj posel res profesionalno spozna in je pri svojem delu pravi umetnik. Naša ekipa je bila zelo vesela, ko je potrdil sodelovanje; v videospotu My FB Song je poskrbel za resnično dramatične in izvirne preobrazbe tako pevke April kot plesalk in medicinskih sester.

Ker je bilo vizažiranje zaradi scenarija precej zahtevno, mu je na prvem snemalnem dnevu pomagal tudi mlad izkušen prekmurski vizažist Denis Maček, ki se je pri svojem delu prav tako zelo izkazal.

Slika 6: Pripomočki za vizažiranje v videospotu My FB Song

Vir: Lasten

2.4.2 Koreografija

Koreografija je umetnost ustvarjanja in zapisovanja, orisa plesnih gibov s posebnimi znamenji, podobnim notam. Določa gibe in obliko gibanja. Beseda koreografija dobesedno pomeni pisanje plesa, povzeto iz grških besed *χορεία* (krožni ples) in *γραφή* (pisanje). Koreografi ustvarjajo koreografije. Ustvarjajo na področju kinematografije, plesa, gimnastike, modnih dogodkih, drsanja, gledališča, sinhronega plavanja in ostalo.

V plesu delimo koreografijo na dve osnovni tehniki:

- improvizacija in
- planirana koreografija (<http://en.wikipedia.org/wiki/Choreography>, 24.08.2012).

V videospotu My FB Song so za koreografijo poskrbele pevka April in plesalki Sara in Lara Slekovec. V videospotu tako vidimo večji del planirano koreografijo (pri kateri so gibi in oblika natančno določeni), v nekaterih kadrih pa tudi improvizirano tehniko koreografije (pri kateri so podani samo osnovni napotki postavitve, vse ostalo so plesalke interpretirale po svoje).

Kadri s posneto koreografijo imajo v našem videospotu pomembno vlogo, saj odlično sekajo zgodbo na več segmentov in omogočajo lažji prehod med prizori.

Koreografija je bila posneta velikokrat, najprej pevka April sama, potem vse štiri plesalke v šestkratni dolžini celotne pesmi (planirana koreografija) in še v štirikratni dolžini celotne pesmi (improvizirana koreografija) v baročni dvorani in v štirikratni dolžini celotne pesmi na glavnem hodniku prvega nadstropja.

2.4.3 Kostumografija

Kostumograf na osnovi gledališkega ali filmskega scenarija pripravi kostume (oblačila) za igralce, statiste in ostale nastopajoče v gledališki ali filmski uprizoritvi. Kostumografa k pripravljanju kostumov povabi režiser in mu predstavi ekipo igralcev ter ostalih sodelujočih v procesu nastajanja gledališke ali filmske uprizoritve. Šele na osnovi vseh pridobljenih podatkov (scenarija, oblačilna kultura določenega obdobja, oblikovanje vloge igralcev) razmisli o obliki in vrsti kostumov in jih skicira. Skice kostumov nato pregleda in analizira skupaj z režiserjem. Ko se le-ta strinja z idejami in skicami kostumografa, se začne izmera igralcev, nabava materiala (metražno blago), vseh dodatkov (klobukov, čevljev, nakita) in krojenje ter šivanje kostumov. Kostume lahko sešije v celoti kostumograf sam, lahko pa se povezuje s šiviljami in krojači ter jim da natančna navodila glede dela (http://www.ess.gov.si/ncips/cips/opisi_poklicev/opis_poklica?Kljuc=864&Filter, 26.08.2012).

Za potrebe snemanja glasbenega videospota My FB Song smo skupaj z ekipo, s katero smo napisali scenarij, izbrali tudi dva odlična kostumografa, Zorana Aragovića in Vesno Mirtelj. Ekipo je poznala njuno delo in sposobnost, in po predstavitvi scenarija sta se oba odločila za sodelovanje.

Zoran Aragović je pripravil kostum za pevko April, in sicer za naslednje prizore: »Digitalna soba«, »Kopalnica«, »Balkon«, »Baročna dvorana«.

Vesna Mirtelj pa kostuma za medicinski sestre, plesalke, koreografski del pevke April, prizor »Invalidski voziček in celica«.

Pri svojem delu sta se oba ponovno izredno potrudila in dokazala, da svoje področje strokovno in umetniško obvladata.

2.5 Terminski načrt

Za vsak projekt je značilno, da je sestavljen iz vrste nalog, ki so med seboj povezane oziroma potekajo v soodvisnosti, zato si naloge sledijo v določenem zaporedju. S terminskim načrtom določimo začetek in konec posamezne naloge, naloge, ki se izvajajo vzporedno, in časovni obseg celotnega projekta.

»Terminsko načrtovanje projekta se najlažje izvede z metodo mrežnega planiranja, ki temelji na celovitem prikazu dejavnosti s pomočjo mrežnega načrta. V praksi se pri snovanju terminskega načrta projekta uporablja gantogram ali gantova tabela. To je grafični prikaz terminskega načrta za izvedbo projekta. Z njim poenostavimo pregled nad izvajanjem del, posamezne delovne faze pa umeščamo v časovno logično zaporedje. V gantogramu je razvidno tudi, koliko časa traja posamezna faza, predvidevamo lahko, katera delovna sredstva potrebujemo in v kateri fazi projekta.« (Bedrač, Veber, 2009, 98)

Videospot je kompleksen projekt, ki za svojo realizacijo zahteva ogromno sredstev, časa ter številne pripomočke. Predpogoj za dobro realizacijo zastavljenega scenarija je dober produkcijski plan, ki zajema vse potrebne vire.

Ko je bila nabavljena vsa potrebna oprema in pripomočki za realizacijo snemanja videospota My FB Song, ko so sodelovanje potrdili vsi izbrani nastopajoči v videospotu, vizažista, kostumografa in asistent kamere, je sledilo določanje datuma za začetek snemanja. Pri snemanju je sodelovalo veliko ljudi, zaradi tega se navadno težje določi termin, ki bi vsem odgovarjal. Za datum snemanja videospota smo se dogovorili v približno sedmih dneh. Tako smo za prvi snemalni dan določili datum 20. januar 2012 ob 14. uri, drugi snemalni dan 21. januar 2012 prav tako ob 14. uri. Za scenografijo in pripravo prostorov sva bila zadolžena jaz in asistent kamere Robert Rajnar. Za pripravo prostorov sva določila datum 19. januar 2012 ob 16. uri.

AKTIVNOSTI	TRAJANJE AKTIVNOSTI PO DNEVIH																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Dogovori o snemanju	■	■																
Podpis pogodbe		■																
Pisanje scenarija			■	■	■													
Nabor ekipe						■	■											
Predstavitev scenarija ekipi								■	■	■								
Ogled lokacij snemanja											■	■	■					
Pridobitev soglasij														■				
Nabava dodatne snemalne opreme														■	■			
Nabava potrebnih pripomočkov																■	■	
Priprava prostorov																		■

Tabela 1: Gantogram aktivnosti od ideje do začetka snemanja

Vir: Lasten

AKTIVNOSTI	TRAJANJE AKTIVNOSTI PO DNEVIH																					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Snemanje	■	■																				
Montaža			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■									
Predstavitev izdelka naročniku													■									
Popravki															■	■	■	■	■			
Barvna obdelava slike																				■	■	
Uporaba																						■

Tabela 2: Gantogram aktivnosti od snemanja do distribucije izdelka

Vir: Lasten

2.5.1 Priprava prostorov

Po predhodnem telefonskem pogovoru s skrbnikom dvorca Dornava, gospodom Francom Zagoršakom, smo se sestali pred glavnim vhodom dvorca 19. januarja 2012 ob 16. uri. Vsi smo bili točni in skrbnik je odklenil vrata ter nama z asistentom kamere še enkrat razkazal dvorec. Ugotovili smo, da so zaradi nizkih temperatur zaprli glavni vodni ventil, mi pa smo za potrebe snemanja potrebovali vodo. Prav tako so bile temperature zaradi zime, kljub ogrevanju dvorca, nizke in opazil sem, da se vidi sapa ob dihanju, kar pa nisem želel, da bi se opazilo na posnetkih. Z gospodom Zagoršakom smo se dogovorili, da bo organiziral odprtje glavnega vodnega ventila do naslednjega dne in po predhodnem posvetu poskusil poskrbeti za dodatno ogrevanje dvorca.

Z asistentom sva v dvorec znosila čistila in ves potreben material za pripravo scen. V dvorcu je ogromno zapuščenih kopalnic še iz časa obratovanja Zavoda za usposabljanje, delo in varstvo dr. Marijana Borštnarja, zato sva potrebovala kar nekaj časa, da sva se odločila, v kateri zapuščeni kopalnici bo potekalo snemanje prizora, ki smo ga poimenovali kar »Kopalnica«. Sledilo je čiščenje in razkuževanje kadi v izbrani kopalnici v pritličju, ki je zaradi neuporabe bila precej umazana. Nisva želela, da pevka snema v umazani kadi. Treba je bilo odstraniti tudi ogromno odluščenega ometa s stropa, saj nisva želela, da bi kar koli padlo v vodo in plavalo na njeni gladini. Pobrisala sva tla, odstranila nekaj odpadlih kopalniških ploščic in v grobem pregledala primerna mesta za postavitev osvetlitve.

Nato sva šla v prvo nadstropje, kjer je čudovita baročna dvorana s stropno poslikavo in balkonskim oknom. Iz dvorane sva v sosednji prostor prenesla veliko praprotnico, zasajeno v velikem loncu (ker je bila precej podobna palmi, naju je gospod Zagoršak prijazno podučil, da gre za praprotnico, kakršne so bile nekoč zasajene v vrtovih dvorca in da so ta primerek dobil v dar). V prostor sva prenesla mizo, na kateri bo prenosni računalnik in snemalna oprema, in pregledala, kje so električne vtičnice za reflektorje.

Sledilo je izbiranje prostora, v katerem bomo snemali kader »Digitalna soba«, torej kader, ki bo predstavljal celico, v kateri prav tako »preizkušajo učinek zdravljenja« pevke April. Izbrala sva majhno sobo brez oken v drugem nadstropju dvorca, v kateri je bila očitno nekoč samska celica. Prostor je bil prazen, a precej umazan, zato je sledilo ponovno intenzivno čiščenje tal in razkuževanje keramičnih ploščic. Nato sva v stene zabila nekaj žeblicev in jih prepletla z vrvjo, na katero sva potem obešala električne kable, podaljške računalnikov in

raznih elektronskih naprav, adapterje in vnaprej pripravljene električne podaljške z navojem za žarnice, ki so prav tako viseli z vrvi in bili tudi vključeni v elektriko za dodatni svetlobni efekt. V sobo sva vnesla leseno mizico, ki sva jo našla v prvem nadstropju, in jo prav tako obložila z elektronsko opremo, telefonom, tipkovnicama, na tla pa postavila dva televizijska aparata in preizkusila delovanje ter približala električni podaljšek. Preverila sva učinek prižganih žarnic, ki so bile prebarvane v modro, in učinek prižganih televizij ter zaradi primernejše osvetlitve prerazporedila nekaj svetlobnih teles.

Nato sva s podstrešja pripeljala dotrajan invalidski voziček iz 50. let prejšnjega stoletja, ga očistila in razkužila ter ga preoblekla v modro oblogo PVC. Izbrala sva tudi ozek hodnik, v katerem sva si zamislila snemanje kadra s tem vozičkom, in samsko celico, katere stene so bile od tal do stropa zaščitene z mehкими usnjenimi oblogami in za katere predvidevam, da so bile namenjene ščitju pred samopoškodbami.

Sledilo je iskanje prostora, kjer bo potekalo vizažiranje, preoblačenje. Iskala sva prostor, v katerem bi bilo možno zagrniti vsa okna (zaradi preoblačenja), da bi bil dovolj svetel (dnevna svetloba in dovolj delujočih stropnih luči) zaradi vizažiranja, hitro dostopen, predvsem pa topel (snemanje sredi zime). Našla sva odličen prostor z vsemi zgoraj omenjenimi pogoji v prvem nadstropju, le dve sobi oddaljen od baročne dvorane. Tja sva nesla stole in pobrisala mizo, ki je že bila tam.

Nato sva pregledala še glavni hodnik prvega nadstropja in preizkusila različno postavitev z odpiranjem in zapiranjem vrat ter oken na hodniku.

Po tem sva šla še do sobe, kjer je bila očitno nekdanj zobozdravstvena ordinacija, pregledala sva dotrajan zobozdravstveni aparat. Aparat in stol sva obrisala s krpo, namočeno v razkužilo. Sledil je še ogled glavnega hodnika v pritličju, ki je bil predviden za snemanje prizora, ko medicinski sestri pevko April ponovno zvlečeta nazaj v »ustanovo, v kateri se zdravi«.

Vse skupaj je trajalo krepko čez šest ur in okrog 23. ure sva zapustila dvorec Dornava.

2.5.2 Prvi snemalni dan

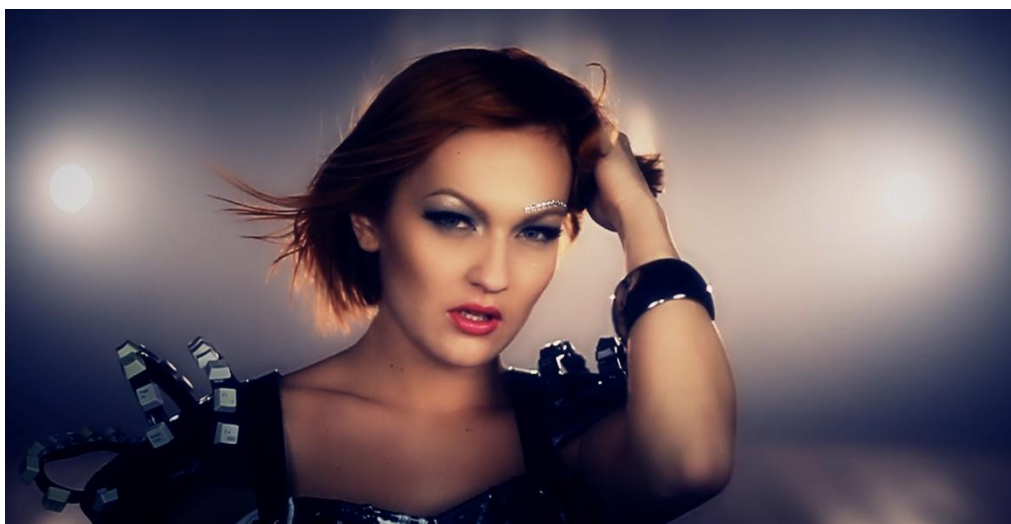
Za prvi snemalni dan smo določili datum 20. januar 2012 ob 14. uri. Z asistentom kamere sva bila pred dvorcem ob 13.30, odklenil nama je skrbnik. Začela sva vnašati snemalno opremo, nabavljeno hrano in pijačo. Okrog 14.30 smo bili vsi zbrani, ekipi sva pokazala prostor, v katerem bo potekalo ličenje in preoblačenje in jim na kratko opisala dvorec. V sosednjem

prostoru sva razvrstila hrano in pijačo, dobra prijateljica asistenta kamere Branka Rojht, ki živi nedaleč od dvorca, pa nam je prijazno pripeljala tudi kavo in čaj.

Naj pred samim podrobnejšim opisom obeh snemanih dni omenim, da sem večino prizorov snemal z vsemi tremi objektivimi: Samyang 35 mm, Canon 50 mm, Canon EFS 18–135 mm, nekaj prizorov pa tudi z objektivom Samyang 8 mm Fish-eye.

Sledilo je ličenje pevke April, priprava kostumov, ličenje plesalk. Z asistentom kamere sva medtem postavila žerjav za kamero v baročni dvorani, priklopila prenosni računalnik, postavila reflektorje na zunanji balkon baročne dvorane in preizkusila delovanje. Prav tako sva priklopila tudi napravo za meglo in dolila tekočino. Pripravil sem fotoaparat DSLR z ustreznim objektivom. Asistent kamere je medtem zamašil kad v kopalnici, nalil vodo in jo obarval modro. Skupaj sva nato razobesila še infuzijske plastenke, v dveh prav tako obarvala vodo modro ter razpostavila ampule.

Ko se je začelo zunaj večeriti, sem prižgal reflektorje na balkonu, ki so bili usmerjeni v prostor baročne dvorane, in ob 17.30 začel snemati prve prizore. Pevko April sem posnel v vseh izrezih, največ pa v bližnjem izrezu (rezana od ramen navzgor) in velikem izrezu (prikazan le obraz).

Slika 7: Pevka April (bližnji izrez)
Vir: Lasten (iz videospota My FB Song)

Posnel sem veliko detajlov, predvsem njene obleke, oči, detajle make upa. Sledilo je snemanje pevke April v srednjem izrezu (v naravni velikosti).

Nato sem fotoaparata DSLR fiksiral na »steadycam« in posnel nekaj dinamičnih prizorov, torej izrez s premikanjem kamere. Sledili so še isti posnetki v zamegljenem prostoru (z umetno meglo) in posnetki v bližnjem izrezu s pomočjo umetne megle in ventilatorja, ki je bil nameščen tik pod in pred pevko. Vsi posnetki so bili prav tako posneti dvakrat, enkrat z močno osvetlitvijo s softboksi od spredaj, drugič samo z osvetlitvijo ozadja, prizori, pri katerih je ozadje osvetljeno z balkona v baročno dvorano, in prizori, pri katerih so reflektorji v notranjosti baročne dvorane, a obrnjeni v panoramska okna, da lepo poudarijo sence okenskih okvirjev.

Slika 8: April pri osvetlitvi le iz ozadja

Vir: Lasten (iz videospota My FB Song)

Sledilo je zajemanje materiala na prenosni računalnik preko primernega čitalca spominskih kartic in grob pregled posnetkov. Ob 19.30 so bile pripravljene tudi vse štiri plesalke, sledilo je snemanje koreografije, največ v srednjem izrezu, nekaj pa tudi v bližnjem izrezu.

Slika 9: Koreografija v videospotu My FB Song

Vir: Lasten (iz videospota My FB Song)

Celotno koreografijo smo posneli večkrat; bile so občasne napake, ampak plesalke so dobile navodilo, da naj kljub napaki nadaljujejo s koreografijo. Sledilo je še snemanje z žerjavom za kamero (angl. cran).

Slika 10: Postavitev luči in žerjava v baročni dvorani

Vir: Lasten

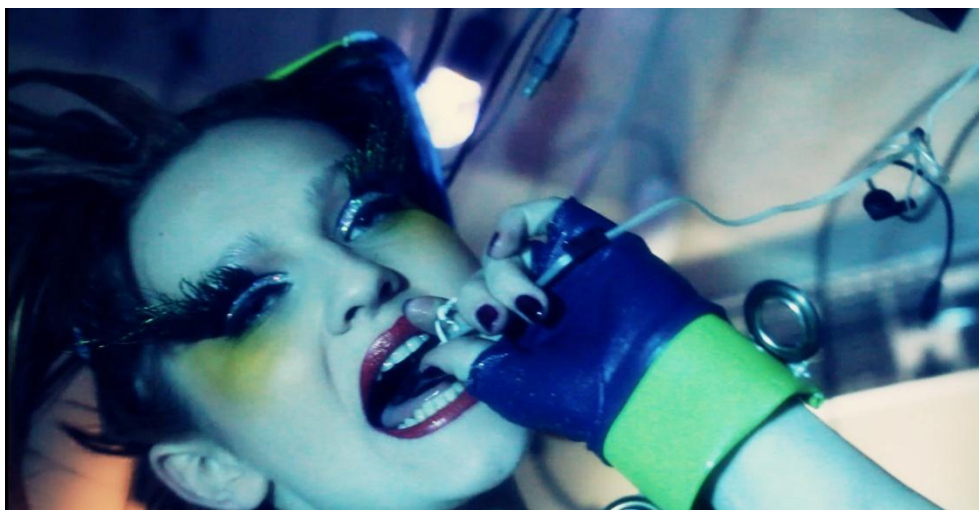
Ob 21.20 je bil čas za kratek odmor. Z asistentom sva medtem pripravila glavni hodnik prvega nadstropja dvorca (podaljšek za elektriko, prenos reflektorja iz balkona baročne dvorane na hodnik, namestitev oranžne barvne folije na reflektor, zameglitev hodnika). Snemanje prizora na hodniku se je začelo ob 21.50, tukaj so plesalke in pevka April večinoma uporabljale improvizirano koreografijo, držati so se morale edino mojega navodila, kako naj bodo razporejene in kako naj postopoma stopajo pred objektiv. Snemanje prizora smo zaključili ob 22.50.

Slika 11: Improvizirana koreografija na hodniku

Vir: Lasten (iz videospota My FB Song)

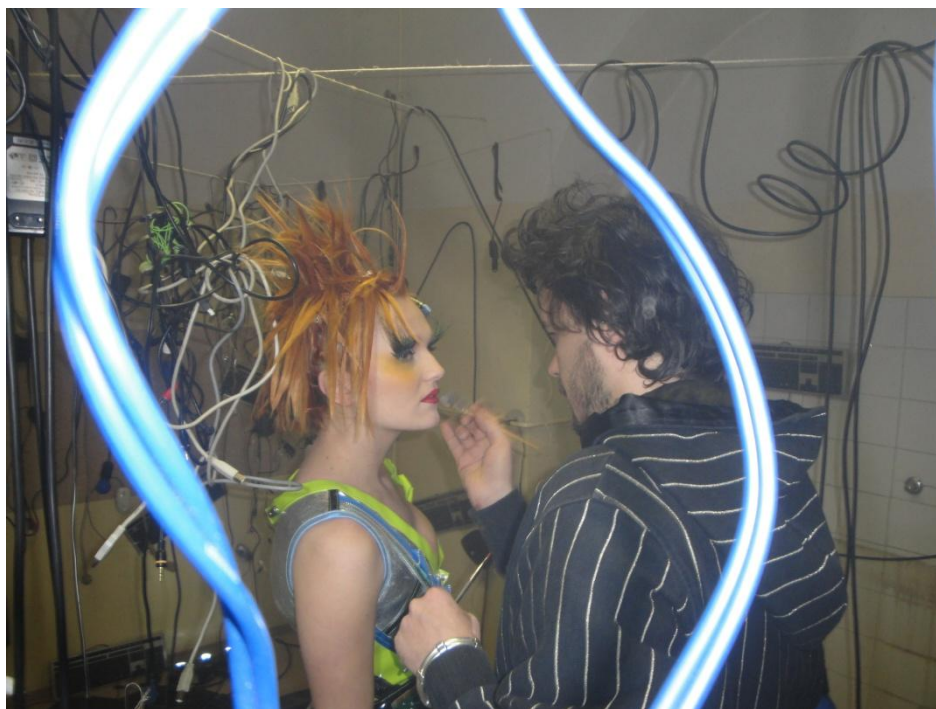
Sledila je malica in obenem menjava make upa, kostuma. Dve plesalki sta se poslovili, saj smo koreografijo za videospot posneli v celoti, plesalki, ki sta obenem igrali tudi vlogi medicinskih sester, pa sta prav tako dobili nov make up in kostum. Medtem sva z asistentom priklopila televiziji in žarnice v »digitalni sobi«. Prva je bila pripravljena pevka April, oblečena v obleko z gumbi in štrlečimi žicami stilista Zorana Aragovića, ki je odlično dopolnjevala ozadje v »digitalni sobi«, make up je bil prav tako poseben, izstopajo umetne trepalnice iz pavjih peres, delo vizažista Empera3zz.

Slika 12: April med snemanjem prizora v »digitalni sobi«

Vir: Lasten (iz videospota My FB Song)

Snemanje v »digitalni sobi« se je začelo ob 23:50. Snema se beganje pevke April, gledanje v ekran televizije, hoja med visečimi kabli, razbijanje tipkovnice, grizenje kablov, snema se petje na playback pesmi. Ob 00.40 sta se pridružili še Lara in Sara v vlogi zapeljivih, a surovih medicinskih sester. Posname se prizor, kako medicinski sestre zvlečeta April v »digitalno sobo«, kako jo grobo suvata, April hoče pobegniti, a ji medicinski sestre ne pustita, posname se April, v ozadju pa stojita medicinski sestre in jo opazujeta, preučujeta njeno vedenje. Sledijo še posnetki v zamegljeni »digitalni sobi«. Menjava spominske kartice. Večina kadrov tukaj je posnetih v srednje bližnjih izrezih. Velik poudarek je na snemanju detajlov (obleka, kabli, gibi). Snemanje v »digitalni sobi« se zaključi ob 01.30.

Slika 13: Popravek make upa med snemanjem v »digitalni sobi«

Vir: Lasten

Sledila je menjava kostuma in make upa ter snemanje zadnjega prizora prvega snemalnega dne. Preveril sem kopalnico z napolnjeno kadjo z modro vodo, jo osvetlil z modrimi LED diodami in vklopil kalorifer, ker je bila kopalnica sredi noči izredno hladna, temperatura vode v kadi pa je bila le tik nad lediščem. April je bila tokrat preoblečena hitro, saj je imela v prizoru oblečeno le usnjeno perilo, make-up pa je bil razmazan. Medicinskima sestrama sem medtem ponovno dajal navodila: z April se prerivata v kopalnici, na koncu jo porineta na silo v kad s hladno vodo, polijeta s pljuskom hladne vode. Na ta način smo upodobili tradicionalno metodo zdravljenja odvisnosti (v smislu zdravljenja s šokom). April je prišla v kopalnico ob 2. uri; najprej sem posnel detajle kopalnice, infuzijskih plasten, njen prestrašen izraz na obrazu (veliki izrez), vodo v kadi, nagibanje April nad vodo. April sem dajal med snemanjem navodila, naj igra omamljeno in prestrašeno pacientko, roke ji je asistent pomazal z modro tempera barvo, da je za sabo puščala sledi, kot da bi krvavela modro kri, v ozadju sem ponovno posnel medicinski sestri, kako jo opazujeta pri njenem tavanju, zvijanju (ameriški izrez, srednji izrez).

Slika 14: Snemanje prizora v kopalnici (April v ospredju, v ozadju medicinski sestri) s Fish-eye objektivom

Vir: Lasten (iz videospota My FB Song)

April je ponovno odlično odigrala vlogo, sredi noči v praznem dvorcu so bili slišni samo njeni kriki in vse skupaj je delovalo tako pristno, da sem za hip tudi sam pomislil, da se vse skupaj dogaja zares. To je zame največ, kar si kot kamerman od nastopajočih lahko želim; da me osebe, ki jih snemam, tako prepričajo, da še sam verjamem v pristnost zaigranega. Na koncu je sledilo prerivanje med April in medicinskima sestrama, ki jima jo je naposled le uspelo vreči v kad s hladno obarvano vodo. Na hitro sta jo polili še s pljuskom vode. Snemanje se je zaključilo ob 3. uri zjutraj. Premraženo in premočeno April smo zavili v brisače in rjuhe, nato se je ob kaloriferju preoblekla.

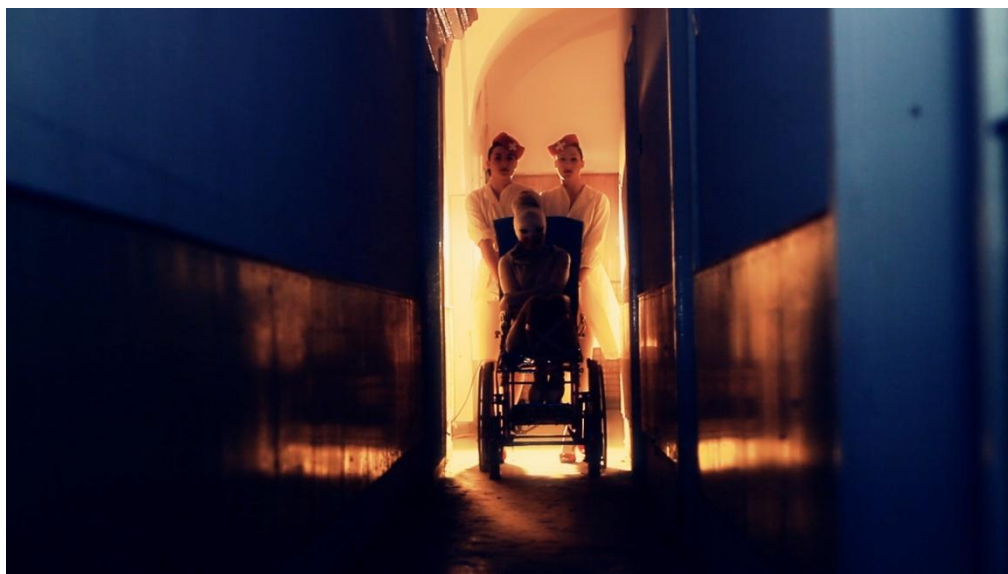
Slika 15: Prizor s snemanja v kopalnici, medicinski sestri poskušata potopiti April
Vir: Lasten (iz videospota My FB Song)

S tem prizorom smo zaključili prvi snemalni dan in predstavili snemanje drugega snemalnega dne s 14. na 15. uro, saj nas je vse po snemanju še čakala pot domov in prepotreben počitek. Kot zadnji sem zaklenil dvorec in dostavil ključ skrbniku na dogovorjeno mesto.

2.5.3 Drugi snemalni dan

Drugi snemalni dan se je začel 21. januarja 2012 ob 15. uri. Ob 14.30 sem se sestal s skrbnikom pred vhodom v dvorec Dornava. Prijazno mi je odklenil vrata dvorca in ob 15.30 smo bili vsi ponovno zbrani. Ta dan pomočnika vizažista ni bilo na snemanju.

Med vizažiranjem sva z asistentom pripravila ozek hodnik v drugem nadstropju, podaljšek za elektriko in reflektor z oranžno folijo, zameglila sva hodnik. Tokrat sta bili prvi pripravljeni medicinski sestri Sara in Lara in ob 17.30 sem začel snemati. Posnel sem ju iz notranjosti samske celice z objektivom Fish-eye, kako nadzorujeta v smislu nočnega obhoda mimo samskih celic in pogledujeta skozi okenca na vratih samskih celic.

Slika 16: Medicinski sestri peljeta April v samsko celico

Vir: Lasten (iz videospota My FB Song)

Posname se tudi njuna obraza skozi okenca v vratih, kako se prestrašita, ko se April zaletava v oblazinjena vrata celice. April smo prinesli ob 19. uri v drugo nadstropje, saj ni mogla hoditi zaradi futurističnega prisilnega jopiča, povitih oči, obute pa je imela baletne čevlje; make up je bil tudi tokrat odbit, šminka je bila razmazana po polovici obraza, poudarek pa je bil na kostumu. Empera3zz je ponovno naredil odlično transformacijo: April je povil glavo vse preko oči, vstavil lasne podaljške in jih povil, v nivoju povitih oči je na povoje narisal begajoče oči.

Slika 17: April v prisilnem jopiču, s povitimi očmi in medicinski sestri na snemanju prizora

Vir: Lasten

Posadili smo jo na invalidski voziček. Posnel sem, kako jo medicinski sestri peljeta v samico po ozkem hodniku (srednji izrez, ameriški izrez) in veliki izrez Aprilinega obraza. Na koncu sem posnel še, kako se April z razvezanim prisilnim jopičem in razmršenimi lasmi zaletava v oblazinjene stene samske celice, medicinski sestri vstopita v celico in ji jopič ponovno fiksirata ter jo onеспособita. Snemanje prizora sem zaključil ob 20.30.

Sledilo je preoblačenje in nov make up ter frizura za snemanje kadra, ko April visi z balkona. Pred tem je Empera3zz popravil make up medicinskima sestrama. Medtem sva z asistentom pripravila žerjav za kamero (cran) pred glavnim vhodom v dvorec in naredila nekaj poskusnih posnetkov. Ob 21.20 sta prišli medicinski sestri in z njima smo posneli prizor na balkonu s pomočjo žerjava. Dal sem jima navodila: iz notranjosti baročne dvorane agresivno izstopita na balkon, pogledata levo, nato desno in nato navzdol. Nato se spogledata, saj opazita, da se je

April pri poskusu bega zapletla v rjuhe, po katerih je skušala zbežat iz ustanove. Urno odvihrata v notranjost, da bi čim prej prišli do April.

Ko sem to posnel, smo odšli v dvorec in pripravili rjuhe, ki smo jih med seboj tesno povezali, v notranjost rjuh pa smo napeli varnostno vrv, ki je dodatno varovala April pred padcem. Nato sva z asistentom zameglila glavni hodnik v pritličju. Prizor se začne v trenutku, ko se odprejo glavna vhodna vrata pod balkonom. V ozadje sva postavila še reflektor in preverila delovanje. Ko se je April ličila in preoblačila, smo fiksirali začetni del rjuh na kovinsko ogrodje ograje in jih spustili navzdol po balkonu. Ob 22.30 je prišla April. Dvignili smo jo z nogami navzgor, dva iz ekipe pa sta ji tesno povezala rjuhe in vrv okrog obeh gležnjev. Medtem sem stopil za žerjav s kamero, April so počasi spustili in nekaj trenutkov postali ob njej, da so preverili, ali je res varno zvezana. Nato sem dal ukaz za začetek snemanja. April je predhodno dobila navodila, da se viseča na rjuhah zvija in kriči. Ostali so se skrili v notranjost dvorca. Posneli smo za dve minuti materiala. April je tožila o bolečini in mrazu, saj je tisto noč bril res mrzel zimski veter, ona pa je imela oblečeno samo spodnje perilo.

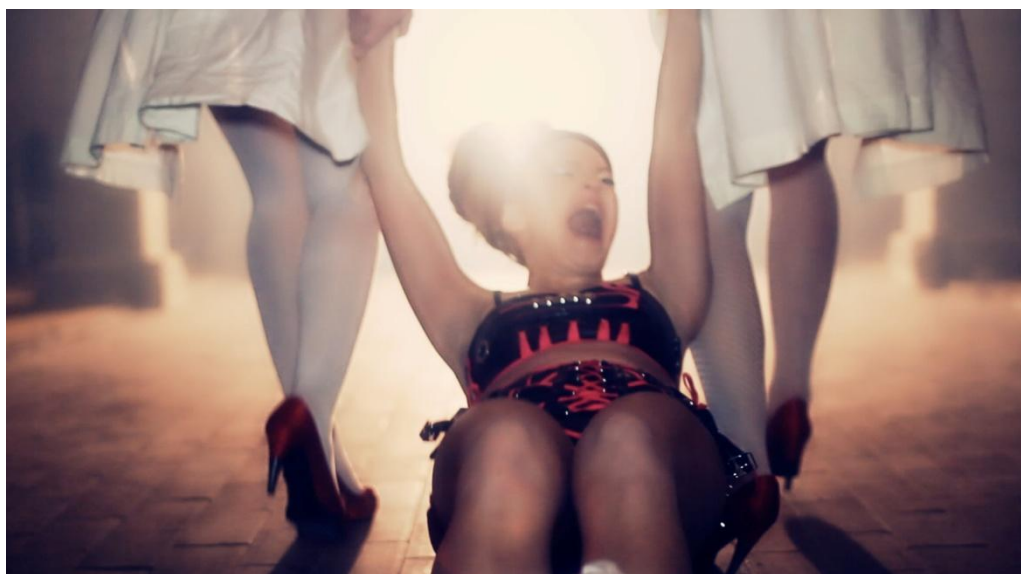
Slika 18: April visi z balkona zvezana za noge, v ozadju medicinski sestri s škarpami

Vir: Lasten (iz videospota My FB Song)

Ekipe jo je prijela, da ne bi po nepotrebnem visela v zraku. Medicinski sestri sta čakali iz notranje strani nekaj metrov od širokih vhodnih vrat s škarpami v roki, dva iz ekipe pa sta stala

za vrati in jih na moj vzklik počasi odpirala. Prizor se začne, ko April visi z glavo navzdol, za njo se odpro vrata in medicinski sestre gresta počasi in zapeljivo proti April. Luč iz ozadja in megla poudarita njuno hojo in škarje, ki jih držita v zrak.

Prizor smo posneli dvakrat zaporedoma in nato April dvignili ter odrezali rjuho. Ogrnili smo jo, da se je ogrela. Posnel sem še medicinski sestre s škarjami od blizu (ameriški izrez in veliki izrez). Sledilo je še snemanje prizora, kako medicinski sestre na silo zvlečeta April nazaj v stavbo po hodniku, po katerem sta prišli po njo (srednje bližnji izrez in veliki izrez). Snemanje prizora smo zaključili ob 23.20.

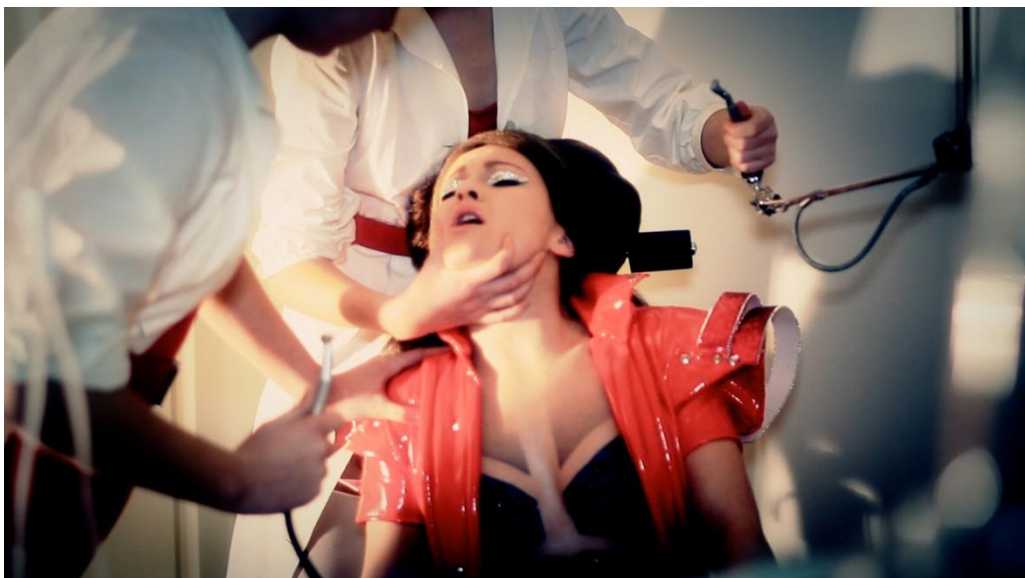

Slika 19: Medicinski sestre zvlečeta April nazaj v ustanovo

Vir: Lasten (iz videospota My FB Song)

Sledil je odmor in malica. Medtem sva z asistentom pripravila zobozdravstveno ordinacijo, namestila infuzijsko plastenko, razvrstiva ampule, osvetlila prostor z enim reflektorjem. April se je preoblekla, sledilo je zahtevnejše vizažiranje, saj ima April v tem prizoru na oprsju nameščene le tipke iz računalniške tipkovnice, kar je precej zahtevno in dolgotrajno delo, saj se vsaka tipka namešča posamezno, predhodno pa je bilo treba oprsje tudi poslikati z barvami (bodypainting). Ob 00.45 smo začeli s snemanjem v »zobozdravstveni ordinaciji« (srednje bližnji izrez, veliki izrez, srednji izrez); April prelaga ampule, sedi na stolu, pregleduje aparat, pritiska na tipke. Nato ji asistent kamere provizorično namesti intravenozni kanal, po katerem ji medicinski sestre aplicirata temno modro tekočino, kar predstavlja omamljanje.

Začneta jo ponovno mučit, nad njo se izživljata s svedri za vrtanje zob in pri povzročanju bolečine ostajata hladni in ravnodušni, vzvišeni. Med snemanjem nam je pregorela žarnica v reflektorju in med iskanjem in nameščanjem nove, sem posnel še nekaj prizorov, kjer je April osvetljena le z led lučko na kameri. Nadaljevali smo s snemanjem detajlov. Snemanje smo zaključili ob 2.00.

Slika 20: Izživljanje medicinskih sester nad April v prizoru v zobozdravstveni ordinaciji

Vir: Lasten (iz videospota My FB Song)

Sledilo je pospravljanje materiala. Med snemanjem v zobozdravstveni ordinaciji je del ekipe prijazno pospravil vse iz »digitalne sobe«, očistili so kad, v kateri je bila prejšnji dan modra voda, in vse skupaj so začeli nositi v avte. Z asistentom sem medtem na hitro pregledal posneti material in prav tako začel pospravljati snemalno tehniko in pripomočke. Na koncu smo vse skupaj še pregledali, pobrali smeti in razmestili predmete (stoli, mize) nazaj v prostore, kjer smo jih našli. Stavbo smo zapustili ob 03.30 in ravno na odhodu sta nas presenetila policista. Videla sta prižgane luči v dvorcu, ki sicer sameva, in prišla sta preverit, kaj se dogaja. Prijazno smo jima pojasnili zadevo, spoznala sta pevko April, in ko so se vsi odpeljali, sem zaklenil dvorec in odpeljal ključ upravitelju dvorca na dogovorjeno mesto.

3 SNEMALNA KNJIGA IN SNEMALNA OPREMA

Snemalna knjiga je obrtni izdelek in predstavlja delovni plan. V njej so navedeni (narisani, naslikani ali zgolj fotografije) pomembni posnetki. V amaterski produkciji ni nujen del projekta, vendar omogoča, da se racionalizira delo in preveri, ali je posnet ves material. V snemalni knjigi so urejeni posnetki po scenah in po lokacijah snemanja; po navadi se navedejo premiki kamere, kostumografija, premiki igralca, ozadje (Erjavec, 2009).

»Snemalna knjiga je scenarij, ki je sestavljen iz zaporedja ilustracij ali slik. Namenjena je predhodni vizualizaciji filma, animacije, motion grafike ali interaktivnosti na spletnih straneh. Razvijati so jo začeli v studiu Walt Disney že leta 1930.

S snemalno knjigo določimo, kako moramo postaviti kamero ali iz katere strani moramo narisati dogodke (risana animacija). Ob posameznih slikicah napišemo tudi morebitne dialoge ter opombe.« (http://sl.wikipedia.org/wiki/Snemalna_knjiga, 26.08.2012)

Pomemben del produkcijskega plana je zagotovo tudi snemalna in dodatna oprema. Za potrebe snemanja videospota My FB Song sem načrtoval in uporabil naslednjo opremo:

- Fotoaparat DSLR Canon EOS 7D z dvema dodatnima baterijama in tremi spominskima karticama:

združuje učinkovito delovanje, prilagodljivost in možnost snemanja kinematografskih filmov visoke ločljivosti. Ločljivost 18 milijonov slikovnih pik zagotavlja izjemno kakovost slike. Njegove ključne značilnosti so: tipalo CMOS z ločljivostjo 18 milijonov slikovnih pik, odlični posnetki pri šibki svetlobi (ISO 6400), izbira točk za samodejno ostrenje, ki omogoča ustvarjalno okvirjanje in sledenje predmetom, možnost urejanja in obdelovanja slik RAW kar v fotoaparatu, izjemni filmi ločljivosti 1080p, zmogljiv procesor DIGIC, velik in svetel zaslon za jasen pogled, optimiranje ravni osvetlitve, preizkušeno trajna zaslonka ...

(http://www.canon.si/For_Home/Product_Finder/Cameras/Digital_SLR/EOS_7D/, 26. 8. 2012).

Zelo pomemben del je zagotovo tudi spominski prostor kamere, fotoaparata, ki nam omogoča shranjevanje podatkov. Pri snemanju je to še posebej pomembno in na razpolago je treba imeti vedno dovolj spominskega prostora. Za potrebe snemanja videospota My FB Song sem uporabil tri spominske kartice: SanDisk Extreme CompactFlash 60MB/s 32 GB in dve 8 GB.

Slika 21: Canon EOS 7D

Vir: <http://3.static.img-dpreview.com/reviews/CanonEOS7D/Images/Front-001.jpg?v=1557>, 5. 8. 2012

- Štirje objektiv: Samyang 35 mm, Samyang 8 mm Fish-eye, Canon 50 mm, Canon EFS 18–13 5mm.
- Osvetlitev: trije reflektorji s kontinuirano svetlobo Red Head 800W, ena luč LED za kamero, trije kompleti modrih svetilk LED, halogenski reflektor 1000 W s stojalom, dve ročni svetilki LED z ozkim snopom svetlobe, trije softboxi s stojali s kontinuirano svetlobo, pet električnih podaljškov (5 m) z modro žarnico; pravilna osvetljava ključno pripomore k boljši sliki in omogoča poudarjanje določenih delov telesa ali predmetov, ki jih želimo izpostaviti, in ker je večji del snemanja potekalo v notranjih prostorih in ponoči, je bila izbira primerne osvetlitve zelo pomembna.

Slika 22: Komplet luči softbox in komplet reflektorjev Red Head

Vir: <http://www.dslrexperiment.com/wp-content/uploads/2010/11/Capture-d%E2%80%99C3%A9cran-2010-11-04-%C3%A0-22.00.02.png>, 5.8.2012 in <http://www.reelcreativestudios.com/images/pages/equipment-rentals/3-redhead-lights.jpg>, 5. 8. 2012

- Naprava za stabilizacijo slike – steadycam (Merlin); to je tehnični pripomoček za snemanje, sestavljen iz enonožnega stojala poljubne oblike in protiuteži za natančno uravnoteženje središča stabilnosti, ko je nanj pritrjena kamera ali fotoaparat. Steadycam je zaščiteno ime njegovega izumitelja Gareta Browna. Steadycam Merlin pa je najmanjša in izredno kvalitetna različica izmed vseh izvedb steadycama.

Slika 23: Steadycam Merlin

Vir: http://www.tiffen.com/images/content/Merlin-only-3_4.jpg, 5. 8. 2012

- Žerjav za kamero s prilagodljivo višino do 6 metrov (Camera Crane, Jib) s 7" LCD monitorjem:
v filmski industriji je to naprava, ki ima na enem koncu nameščeno kamero, na drugem pa protiutež. Njegovo delovanje je podobno gugalnici s protiutežjo. Omogoča nam premikanje kamere (in s tem snemanje ali slikanje) vodoravno, navpično ali v kombinaciji obeh smeri. Zelo uporaben je, ko želimo posneti posnetke z višine ali posnetke z veliko navpično in/ali vodoravno razdaljo.

Slika 24: Žerjav za kamero

Vir:

http://t3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQqNkW5DWVqa8sGNonxWMsNrirq_O51ZbPtylUtwUWBAs5Oo72xxHvtFL1, 5. 8. 2012

- Ročni nosilec za fotoaparate DSLR (ramenska opora) za stabiliziranje videoposnetka in voziček za fotoaparater DSLR (angl. dolly track in slider), ki nam omogočata popolne premike kamere v levo, desno, naprej, nazaj ali v krogu.
- Stojalo za fotoaparate DSLR s trismerno gibljivo glavo in hitrosnemljivo ploščico in pripomoček za ostrenje (angl. Follow Focus).

Slika 25: Stojalo s trismerno gibljivo glavo

Vir: http://img1.mimovrste.com/84/29/88429_0.jpg, 5. 8. 2012

- Prenosni računalnik in čitalnik spominske kartice.
- Ventilator (fi 50 cm) in naprava za umetno meglo.

Slika 26: Ventilator in naprava za umetno meglo

Vir: http://najel.bi/media/f/g/l/k/s/ventilator-fi-50cm---i-z-p-o-s-o-j-a-fglks3vqcwkz_m.jpg, 5.8.2012, in <http://img.prodamo.si/img/1/107/Naprava-za-meglo-203384-1.jpg>, 5. 8. 2012

- Rezervne baterije za svetilke LED (AA, 10 kosov), rezervne žarnice 800 W (tri kosi), tekočina za napravo za umetno meglo, dva podaljška za elektriko z razdelilcem (6 vtičnic) dolžine 50 metrov, dimer.

4 PROIZVODNJA AVDIOVIZUALNEGA DELA

»Produkcija zajema fazo izvedbe, priprave gradnikov končnega izdelka. Pri tiskanih medijih je to priprava članka, fotografij, ilustracij; pri radijskih izdelkih zvočni material; pri avdiovizualnih izdelkih pa poleg zvočnega še slikovni del.« (Bedrač, Veber, 2009, 129)

Proizvodnja avdiovizualnega dela zajema celoten postopek izdelave: od zamisli, pisanja scenarija in snemalne knjige, skozi snemanje, montažo slike in obdelave zvoka do uporabe končnega izdelka. Vsaka izdelava, pa naj bo to film, namenjen predvajanju v kinu, ali ljubiteljski hišni video, poteka v treh delih: priprava ali predprodukcija, izdelava ali produkcija in postprodukcija ter uporaba ali distribucija (Moškon, 2009, 2).

4.1 *Priprava ali predprodukcija*

Predprodukcija obsega pripravo zgodbe (sinopsis, scenarij), ki traja različno dolgo (od nekaj dni, lahko pa tudi več let); je tehnično enostavna, kreativno pa zelo pomembna. V predprodukciji raziščemo teren (angl. research), ogledamo si vse lokacije snemanja, popišemo potrebno opremo (izbiramo jo glede na kakovost in namembnost avdiovizualnega dela) in načrtujemo nakup/izposajo manjkajoče potrebne opreme, sestavimo ekipo. Če snemamo film, opravimo avdicije in vse potrebne vaje z igralci. S takim načinom predpriprave si olajšamo snemanje in tudi vse nadaljnje postopke.

Tako sem za potrebe snemanja videospota My FB Song po potrditvi sinopsisa opravil ogled nekaj lokacij (grad Krumperk, grad Murska Sobota, grad Rakičan, dvorec Dornava). Po odločitvi za dvorec Dornava sem zaprosil za potrebna dovoljenja in nato na podlagi posnetih fotografij z ogleda začel pisati scenarij (približno 3 dni). Na podlagi scenarija in snemalne knjige sem nato izbral in dodatno nabavil potrebno opremo, izbral nastopajoče (po priporočilih prijateljev, znancev in nato še na podlagi poskusnega snemanja), stopil v kontakt z vizažistoma in kostumografoma (izbrala sta ju pevka April ter glasbeni producent in menedžer pevke Raay) ter jim predstavil scenarij in svoje zamisli. V nadaljevanju smo z izbrano ekipo določili datuma snemanja.

4.2 *Produkcija ali izdelava/snemanje*

»Proizvodnja oziroma produkcija pomeni proizvajanje (produciranje) ali ustvarjanje izdelkov in storitev. Proizvodnja ali izdelava izhoda (angl. output), to je proizvodov in storitev, se mora stroškovno pokriti, poleg tega pa je treba ustvariti še dodatno vrednost za razvoj družbe in dobiček lastnika.« (Bedrač, Veber, 2009, 12)

Snemanje je tehnično in organizacijsko najbolj zahtevno. Zelo zahtevna so nočna snemanja na terenu, kamor je treba pripeljati močno razsvetljavo. Zahtevna so tudi snemanja na težko dostopnem terenu. Organizacijsko je najtežje uskladiti urnike snemalne ekipe in igralcev, na vreme pa seveda ne moremo vplivati (Moškon, 2009, 2).

Podrobneje sem potek snemanja videospota My FB Song opisal v podpoglavju 2.5 Terminski načrt.

4.3 *Montaža slike in obdelava zvoka ali postprodukcija*

Čeprav je montaža/integracija posameznih delov v končni izdelek nujno opravilo v procesu izvedbe avdiovizualnega izdelka, jo pogosto uvrščajo v fazo postprodukcije. Uvrščanje montaže v fazo postprodukcije argumentirajo s tem, da se z montažo ne producira novega slikovnega oziroma zvočnega materiala, temveč le obdeluje posneto gradivo. Drugi zagovarjajo prištevanje montaže med postopke produkcije, saj dobimo končni avdiovizualni izdelek le po opravljeni integraciji vseh sestavnih delov (slike, tonskih zapisov, grafike ...) (Bedrač, Veber, 2009, 129).

Postprodukcija je eden bistvenih elementov celotnega produkcijskega procesa določenega video projekta, naj bo to kratek TV-oglas ali celovečerni film. Ko s snemanjem zaključimo, smo tako rekoč šele na polovici do zelenega izdelka.

»Postprodukcija je faza, ki se odvija po samem snemanju. Zajema snemanje in obdelavo avdio zapisa, obdelavo filmov, fotografij, izdelavo vizualnih efektov in 3D-animacij, barvno korekcijo itd. Postprodukcija je splošen termin za vse faze produkcije, ki se zgodijo po že

posnetem videu, s postprodukcijo pa se izdelek, tako video kot avdio, zaključi in oblikuje v končni master.

V postprodukcijo se pogosto vključuje:

- montaža slike/TV-program,
- izdelava zvočnega zapisa in glasbenih podlag,
- izdelava in montaža specialnih efektov,
- spreminjanje (konvert) zapisa v različne video formate,
- barvna korekcija,
- DVD authoring.« (<http://sl.wikipedia.org/wiki/Post-produkcija>, 28.08.2012)

Montaža je ustvarjalno-tehnični postopek, ki bi jo praviloma lahko razdelili na naslednje podfaze:

- »zajem materiala (digitalizacija slike) ali kopiranje materiala z digitalnih nosilcev,
- groba montaža (vključuje selekcijo slike in zvoka ter osnovno razvrščanje izbranih delov v dramaturško strukturo ...),
- montaža slike in zvoka (dodelava dramaturške kontinuitete, dodajanje tekstov, sekvence ...),
- končna montaža (dodajanje efektov, glasbe ...),
- postprodukcija in finalizacija (sinhronizacija zvoka, prevodi, dodajanje naslova filma, označitev sogovornikov, označitev arhivskega materiala: kaj prikazuje, leto posnetka, vir posnetka, na koncu filma še označitev vseh izvajalcev filma ...).

Po obdelavi in montaži je avdiovizualni izdelek končan, enako velja za zvočni prispevek po tonski montaži, članek po prelomu in slikovni izdelek (plakat, letak) po tiskanju. Medijski izdelek je pripravljen na predvajanje oziroma distribucijo. Pred tem ga preverimo, preverimo kakovost izdelka (tehnično kakovost) in vsebinsko ustreznost.« (Bedrač, Veber, 2009, 132)

Pred kratkim opisom montaže videospota My FB Song bi izpostavil, kako pomembno vlogo pri montaži igra dobra tehnična oprema. Za hitro in dobro montažo je zagotovo v prvi vrsti potreben zmogljiv računalnik višjega cenovnega razreda (predvsem za montažo v formatu HD) z vsaj od 2 do 4-jedrnim procesorjem in matično ploščo s hitrimi vodili. Pomembna je

tudi velikost pomnilnika; več pomnilnika kot imamo, več podatkov bo možno naložiti nanj. Tako procesorju ne bo treba vsakič iskati podatkov po disku, kar pa zelo pospeši delovanje (priporočeno je vsaj 2 GB pomnilnika). Za hitro dostopanje do podatkov je dobro imeti vsaj dva diska s 1500 obrati, še bolje, da sta ločena: en za programsko opremo in drug za shranjevanje projektov. Če se resneje ukvarjamo z video montažo, je priporočljivo imeti čim več diskov s čim več prostora (vsaj 1 TB prostora) za arhiviranje posnetkov. Priporočljiv je tudi kvaliteten in velik ekran s čim bolj pravimi barvami. (Erjavec, 2009, 24)

Zajemanje posnetega materiala za videospot My FB Song je potekalo sproti na disk prenosnega računalnika in na zunanji disk preko čitalca spominskih kartic, zato sem prvi dan, ki sem ga imel predvidenega za montažo, lahko začel kar takoj. Prvi dan sem pregledal posnet material in izločil neprimerne posnetke. Naslednja dva dneva (skupno približno 20 ur) sem uporabne posnetke izrezoval iz sekvenc in filtriral material v mape po prizorih. Občasno sem se posvetoval o primernosti posnetkov tudi z menedžerjem pevke April in asistentom kamere. Za montažo sem uporabljal program Adobe Premiere Pro CS5. Naslednjih deset dni sem natančno zlagal posnetke (krajšanje, daljšanje posnetkov) z uvoženo glasbeno podlago, ker v mojem primeru seveda gre za glasbeni videospot. Pri tem sem se držal scenarija, a zaradi upoštevanja glasbene podlage, smiselnega prehoda med posnetki, ritma scenarija, ga seveda ni mogoče nikoli 100-odstotno upoštevati. Ko so bile odpravljene še manjše napake, sva videospot pregledala skupaj z glasbenim menedžerjem Raayem in dorekla nekaj popravkov glede scenarija in zaporedja pojavljanja nekaterih kadrov. Sledilo je še pet dni popravkov in ob njih so se spet pojavile nove ideje in predlogi; nekateri so bili po predhodnem posvetovanju tudi sprejeti in vneseni v videospot.

Ko je bil videospot končno zmontiran in potrjen s strani naročnika, je sledila še dvodnevna barvna obdelava slike, in sicer v programu Adobe After Effects CS5.

Montaža je bila tako dokončno zaključena v devetnajstih dneh.

4.4 Uporaba ali distribucija

»Distribucija je organizirano razdeljevanje in razpošiljanje surovin in blaga. V procesu medijskega sporočanja razumemo distribucijo kot prenos sporočila do ciljne skupine. Mediji niso institucije, ki bi jim uspevalo delovati neodvisno od dejavnikov družbenega dogajanja.

Pri produciranju in distribuiranju svojih vsebin so tako vselej v primežu treh prepletajočih se sfer: ekonomije, politike in tehnologije.« (Bedrač, Veber, 2009, 136)

»Distribucija je prvotno temeljila na predvajanju filmov v kinodvoranah, sredi prejšnjega stoletja se je razširila na televizijo, s prihodom hišnih videorekorderjev v trgovine in nazadnje na internet, predvsem kot reklama. Pod distribucijo spada še izdelava tiskanih medijev, kot so plakati in brošure, odnosi z javnostmi in promocija na filmskih festivalih.« (Moškon, 2009, 3)

4.4.1 Promocijski načrt videospota My FB Song

Za premierno predstavitev končnega izdelka in promocijski plan sva poskrbela skupaj z glasbenim producentom in menedžerjem Raayem. Predvsem on se je povezal z mediji in organiziral premierni večer, na katerem je bila predvidena premiera kar dveh mojih videospotov; takoj po snemanju videospota za pesem My FB Song sem namreč posnel še videospot mladi in talentirani pevki Niki Zorjan (spoznali smo jo v oddaji RTV Slovenija Misija Evrovizija) za pesem Čas za nas. Tudi njen menedžer je Raay.

Premierni dogodek se je odvil v ljubljanskem Klubu 300, 22. marca 2012, ob 20. uri. Poskrbljeno je bilo za hrano in pijačo, videospota pa sta se predvajala preko projektorja na platno. Odziv je bil zelo dober. Premiere se je udeležilo veliko znanih obrazov (predvsem iz medijskega in glasbenega področja), nekaj vodilnih ljudi RTV Slovenija in veliko prijateljev in znancev. Prišli so tudi novinarji in že čez nekaj dni po premieri so se (predvsem v rumenem tisku) pojavljali članki o dogodku.

Slika 27: Utrinek iz premiere videospotov My FB Song in Čas za nas (z April in Niko Zorjan)
Vir: Revija Lea (2012, 39)

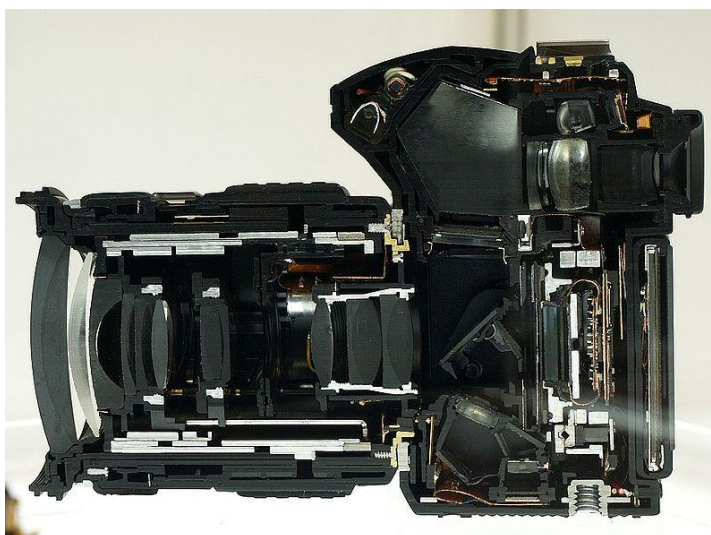
Naj omenim, da sem bil pred samo premiero zelo nestrpen, saj me je, čeprav sem vedel, da sem naredil dobra izdelka, skrbelo, kako bo videospota sprejela širša javnost. Odzivi so bili zelo dobri, pohvalili so moje delo, in to je dokončno potrdilo, da sem naredil dober videospot. Dobil sem nov elan in potrditev, da delam dobro in strokovno.

Sočasno s premiero je potekal prenos v živo preko družbenega omrežja Facebook, in sicer za vse, ki so všečkali uradni Facebook strani pevk April in Nike Zorjan.

Takoj po premieri sta bila oba videospota tudi naložena na spletno stran Youtube in do danes, 12. avgusta 2012, je videospot My FB Song dosegel že več kot 230.000 ogledov. Povezavo do videospota pa je objavilo tudi veliko spletnih portalov.

5 FOTOAPARATI DSLR

»Fotoaparat DSLR pomeni zrcalno refleksni fotoaparat (angl. digital single-lens reflex camera) in je digitalni fotoaparat z zrcalnim mehanizmom, ki prenese svetlobo iz leče na iskalo fotoaparata. Fotoaparate DSLR so po navadi uporabljali profesionalni fotografi, ker so fotoaparati omogočali predogled fotografije in so lahko menjali različne objektivne. Večina fotoaparatorov DSLR omogoča tudi predogled polja ostrine. Profesionalni fotografi jih uporabljajo tudi zaradi samega senzorja, ki je v večini večji od kompaktnega fotoaparata. Danes so fotoaparati DSLR cenovno dostopni in se približujejo cenam kompaktnih fotoaparatorov.« (Slabe, 2011, 11)

Slika 28: Prerez fotoaparata DSLR Olympus E30

Vir: <http://student.pfmb.uni-mb.si/~jturnsek/didrac2/foto/index.html>, 12. 8.2012

Svetloba v fotoaparat DSLR vstopi skozi objektiv in se nato, če je zrcalce spuščeno, usmeri navzgor proti prizmi. Prizma sliko nato odbije še 2-krat tako, da je v okularju obrnjena pravilno. Ko pritisnemo na sprožilec, se zrcalce izredno hitro umakne (delček sekunde) in svetloba se preusmeri, zajame jo lahko senzor in spremeni v digitalno fotografijo. Čas

izpostavljenosti svetlobi uravnava še mehanski zaklop, ki fizično prepreči dostop svetlobe do senzorja. (Turnšek, 2009, <http://student.pfmb.uni-mb.si/~jturnsek/didrac2/foto/index.html>, 28.08.2012).

Prednosti fotoaparátov DSLR v primerjavi s klasičnimi kamerami:

- »Prva in najbolj očitna stvar je senzor pri fotoaparatu DSLR, ki je večinoma večji, kar pomeni, da ima DSLR manjše polje ostrine. Še posebej fotoaparat Canon 5D Mark II, ki ga vsi profesionalci uporabljajo samo zaradi velikega senzorja.
- Pri DSLR-u lahko menjamo objektivne. To pomeni, da lahko z enostavno menjavo objektivna dobimo odprto zaslonko, ali širok kot snemanja, ali ozek kot snemanja, ali globinsko ostrino, ali »fish-eye« efekt, »tilt shift« efekt ...
- Fotoaparat je precej lahek in majhen v primerjavi s klasično kamero. Canon 5D Mark II je brez objektivna težak samo 810 g.
- Ne smemo pozabiti, da imamo poleg snemanja tudi profesionalni fotoaparat, ki je v glavnem namenjen fotografiranju. Klasične kamere sicer delajo fotografije, ampak imajo precej majhno resolucijo in sama kvaliteta fotografije se ne more primerjati s fotoaparatom DSLR.« (Slabe, 2011, 27)

Naj omenim, da sem sam nad snemanjem s fotoaparatom DSLR naravnost navdušen, predvsem v primerjavi kvalitete in cene, pa tudi lahkotnosti rokovanja in transporta. Do zdaj sem s fotoaparatom DSLR posnel že nekaj glasbenih videospotov, porok, reklam, precej televizijskih prispevkov in v ničemer me še ni razočaral. Res je, da za optimalno uporabo potrebuješ kar nekaj dodatkov, a še zmeraj bi pred klasično kamero izbral delo s fotoaparatom DSLR, predvsem za delo, ki ga trenutno vsakodnevno opravljam.

6 ZAKLJUČEK

Pri izbiri naslova diplomskega dela nisem dolgo okleval, saj sem vedel, da sem pred kratkim naredil obširen projekt, katerega sem želel strniti tudi v pisno obliko, projekt na katerega sem izredno ponosen in ki mi je pomagal odpreti veliko vrat.

Kot mlademu ustvarjalcu na začetku poklicne poti mi je bilo najtežje pridobiti zaupanje nekoga, ki bi verjel v mene in moje delo brez predhodnih referenc in izdelkov na vpogled. Vse, kar sem bil sposoben ustvariti, in vse, kar še bom, je kot prvi v meni (poleg mojih najbližjih) prepoznal glasbeni producent in menedžer Aleš Vovk - Raay. Za to priložnost in vse nadaljnje, sem mu izredno hvaležen. Prav tako si za tako velik projekt ne bi mogel zaželeti bolj sposobne in izredno nadarjene pevke, kot je April, in tudi ona ima veliko zaslugo za to, da je izdelek tak, kot je.

Ko sem ob koncu projekta premislil o njegovem celotnem poteku, sem ugotovil, da bi nekatere stvari poenostavile izvedbo. Omenil bi najbolj opazni: največjo napako sem naredil pri organizaciji, saj nisem upošteval časa, ki ga vzame vizažiranje; tako bi lahko vse prizore z medicinskima sestrama posneli isti dan in ne bi bilo treba oba dneva izdelovati zahtevnega in dolgotrajnega make upa. Naslednja stvar je ogromno posnetega materiala, ki ga zaradi same narave videospota nisem mogel vključiti. Posledično bi za snemanje lahko porabili manj časa. Pri pisanju scenarija bi bila torej potrebna večja doslednost.

Videospot, nastajanje katerega sem na kratko predstavil v tem diplomskem delu, je za mnoge mogoče daleč od popolnega izdelka, nekateri v njem prepoznajo napake, jih zmoti to ali ono, ampak to je bil do zdaj zame največji projekt in izpeljal sem ga suvereno. Predvsem pa sem se ob njegovem nastajanju veliko naučil; ne samo na področju snemanja, ampak tudi na področju organizacije, distribucije, montaže, in tudi zaradi tega gledam na ta videoizdelek s ponosom in stojim za njim z vsem svojim znanjem.

7 LITERATURA IN VIRI

7.1 Literatura

1. Bedrač, I., Veber, B.: *Organizacija in vodenje medijske produkcije*, Zavod IRC, Ljubljana, 2009.
2. Cook, P.: *Knjiga o filmu*, Tretja izdaja, Založba Umco in Slovenske kinoteke, Ljubljana, 2007.
3. Dancyger, K.: *The world of film and video production : aesthetics and practices*, 1999, Harcourt Brace College publishers, Forth Worth, 1999.
4. Dawkins, S., Wynd, I.: *Video production: putting theory into practice*, Palgrave Macmillan, New York, 2010.
5. Erjavec, Č.: *Izdelava video spota za pesem Rochus ft. Christine Hypnotist*, Diplomaska naloga, Ljubljana, Inštitut in akademija za multimedije, 2009.
6. Growe, E.: *130 projektov za uvod v snemanje filmov*, Založba Umco in Slovenske kinoteke, Ljubljana, 2010.
7. Juniper, A., Newton, D.: *101 top tips for DSLR video*, Ilex, East Sussex, 2011.
8. Kavčič, B., Vrdlovec, Z.: *Filmski leksikon*, Modrijan, Ljubljana, 1999.
9. Korošec, M.: *Film ali video?*, Diplomaska naloga, Ljubljana: Inštitut in akademija za multimedije, 2010.
10. Košir, M. in Ranfl, R.: *Vzgoja za medije*, DZS, Ljubljana, 1996.
11. Krasilovsky, W., Shemel, S.: *This business of music: the definitive guide to the music industry*, Billboard books, New York, 2003.
12. Kretschmer, M., Klimis, G., Wallis, R.: *Music in electronic markets, New Media & Society*, London, 2001, 423.
13. Marcel, M.: *Filmski jezik*, Mladinska knjiga, Ljubljana, 1963.
14. Midegović, M.: *Digitalni film, Institut za pozorište, film, radio i televiziju*, Beograd, 1999.
15. Moškon, J.: *Postprodukcija filma*, Diplomsko delo, Ljubljana: Inštitut in akademija za multimedije, 2009.
16. Slabe, M.: *Snemanje z DSLR kamero*, Diplomsko delo, Ljubljana: Inštitut in akademija za multimedije, 2011.

17. Stevanović, D.: *Novi poslovni modeli v glasbeni industriji*, Diplomsko delo, Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 2008.

7.2 Internetni viri

1. http://www.canon.si/For_Home/Product_Finder/Cameras/Digital_SLR/EOS_7D/, 26.08.2012.
2. <http://www.ekran.si/iz-tiskane-izdaje/37-napovedi/961-v-iskanju-prvega-videospota>, 24.08.2012.
3. <http://en.wikipedia.org/wiki/Choreography>, 24.08.2012.
4. http://en.wikipedia.org/wiki/Digital_single-lens_reflex_camera, 26.08.2012.
5. http://www.ess.gov.si/ncips/cips/opisi_poklicev/opis_poklica?Kljuc=1489&Filter, 24.08.2012.
6. http://www.ess.gov.si/ncips/cips/opisi_poklicev/opis_poklica?Kljuc=864&Filter, 26.08.2012.
7. http://sl.wikipedia.org/wiki/Dvorec_Dornava, 24.08.2012.
8. <http://sl.wikipedia.org/wiki/Post-produkcija>, 28.08.2012.
9. <http://sl.wikipedia.org/wiki/Scenarij>, 24.08.2012.
10. http://sl.wikipedia.org/wiki/Snemalna_knjiga, 26.08.2012.
11. <http://sl.wikipedia.org/wiki/Video>, 24.08.2012.
12. http://sl.wikipedia.org/wiki/Zgodovina_filma#Prihod_zvo.C4.8Dnega_filma, 12.09.2012.
13. <http://student.pfmb.uni-mb.si/~jturnsek/didrac2/foto/index.html>, 28.08.2012.